

NANGUNGUNANG LINGGUHANG MAGASING PANTAHANAN SA BANSA

IWAYWAY

Disyembre 24, 2018

Maligayang Pasko
Sa Inyong Lahat!

Copyright © 2018 Manila Bulletin

Upang magkatrabaho o makabili ng kahit ano, alip. Basahin - Manila Bulletin Advertisements & Classified Ads

Ang Dalawang Pastol

NI RUFINO C. CRISOLO

PAGKAPASOK ni Meir sa mahirwang na likod-bahay ng mayamang among si Moshe ay agad niyang narinig ang malakas na tinig ng kanyang kaibigan at kababatang si Noam na nakita niyang wari'y nakikipagtaln sa isang lalaki sa harap ng kulungan ng mga tupang kamilang insalagaan. Nauro itong umalis sa pinangampayyan nilang damuhan sa makalabas ng bayan. Nakita niya sa tabi nito ang isang malaking bungkos ng sarawang damong pasan-pasan nito nang iwan siya kamina.

Nakalibog na ang araw at makutin na ang paligid kaya hindi niya gaanoong mahitsuraan ang lalaking kasap ni Noam.

"Yan po ang aming tulugan," yan pong kuwadra na 'yan. Kasama nating natutulog diyay ang aming mga alagang tupa," may giril na narinig ni Meir na wika ni Noam habang siya'y papalapit.

"Amang, dito kami itinuro ni Ginooing Moshe. Dito raw kami puwedeng magpalipos ng gabi," git ng kaharap ni Noam. "Bukas naman aalis din agad kami."

"E, pa no naman po kami? Saan ka dadalhin ang aming mga alaga... at saan kami tutulog?" tutul pa rin ni Noam.

"Wala na talaga kaming makitang mstarang tiglan. Ang inaalala ko ay baka manganak na itong akng asawa at sa kalye kami abutin."

Noon napansin ni Meir na may hawak palang renda ng asno ang lalaki at may nakasakay roong isang babae. Kinuha niya ang ilawang-langis na nakasabit sa gilid ng kuwadra at patakibong tumungo sa loob ng malaking bahay ni Moshe. Nang siya'y bumalik ay naglalagablab na ang mapulang ningas ng maringing sulo.

Muling isinabit ni Meir ang sulo sa gilid ng kuwadra. Kumalat ang mapulang ilawang mula sa maringing sulo. Sinipat niya ang mga panauhin. May edad na ang lalaking balbasing nakikipag kay Noam at malaki nga ang tiyap ng babae ng nakasakay pa rin sa asno.

"Doon po sa sulok na 'yon, ay may

"Amang, dito kami itinuro ni Ginooing Moshe. Dito raw kami puwedeng magpalipos ng gabi," git ng kaharap ni Noam. "Bukas naman aalis din agad kami."

isa pang kulungan kami," wika ni Noam na itinuro ang lugar. "Doon na lang po kayo." Situndan ng tingin ng lalaki ang itinuro ni Noam.

Nabigla si Meir sa narinig na sinabi ni Noam. Alam niya, kuwadra rin nga yanin pero mas marami ang tupang naroroon at halos wala nang natitira sa sira-sirang bubong. Nakaramdani ng awa si Meir sa babae ng buntis na kasama ng balbasing lalaki. Tingin niya'y hindi na nga aabutin ng umaga at manganganak na ito. Kinse ayon pa lang siya pero ang nakita niyang kilat at waring pagkabalisa ng kanyang ina noong mangarok ito sa kanyang dalawang kakababatang kapatid, ay nakikitita niya ngayon sa babae ng buntis.

Kinalabit niya si Noam. Binulungan.

"Hayayan mo na sila ryan. Ilalabas kong labat ang mga alaga natin at doon sila sa dakong karsan. Dito naman tayo sa kaliwa. Kawawa naman," arnya.

"E, ano bang kaibahan nito sa kuwadra doon sa isang sulok na 'yon? Pareho lang

namang kuwadra?" tutul pa rin ni Noam.

"Kawawa'y yong buntis," anas niya na binurdol pa ng siko ang likod ng kaibigan.

Tanapunan ni Noam ng sulyap ang babae ng buntis. Napakamat ito sa batok.

Binuksan ni Meir ang kuwadra at pinalabas ang labat ng tupa. Pagkatapos ay kiruha niya ang pangalaykay at inipon ang mga damo sa isang sulok. Bantulat namang tumuloq din si Noam na halata ang pagkainis.

"Maraming salamat, mga amang. Maraming salamat," Narinig ni Meir na sabi ng lalaki. "Bukas, kapag natapos na ang pagpaparehistro naming mag-asawa ay aalis din agad kami at babalik na sa Nazareth."

Napabalang si Meir sa lalaki na inabot ang kamay ng asawa para itiba ito sa asno. Patakibong siyang lumapit at tumulong sa pag-alalay sa buntis. Inakay nila ito at saka pinakapit sa kahoy na barandilya ng kuwadra. Nang mapalapit ang babae sa liwanag ng ilawang-langis ay humanga si Meir sa babae ng malaki ang tiyap. Napakaganda at napakaamo pala ng mukha ng buntis. Nakaliyang ito at nakasapo ang dalawang palad sa balakang habang ang asawang may edad na, sa tingin niya, ay naglalagat nang makapal na larva sa lupa sa isang sulok ng kuwadra.

"Sandali lang po," sabi ni Meir. "Huwag muna ninyong latagan ng damit 'yang lupa."

Huminto sa paglalagat ang lalaki.

Agad na kiruha ni Meir ang malaking bungkos ng damo na pasan niya kamina at kinales ang tali niyon. Pagkatapos ay inilagat niya sa lupa ang sarawang damo.

"Puwede na po ninyong patungan ng lana ang damo," aniya sa lalaki.

"Maraming salamat, amang," sabi ng lalaki.

Nakarama lamang si Noam.

May kinuhang nakarotyong makapal na tela ang lalaki sa likod ng asno at ginawa yaong unang ng asawa. Pagkatapos ay sumundal ito sa malapad na barandilyang kahoy ng kuwadra, mukhang patang-pata.

"Narinig ko po kamina na sabi nyo'y sa Nazareth kayo babalik. Tagaroon po kayo?" tanong ni Meir habang inatayas ang puwesto niyang tutulugan, dalawang dipa lang ang layo sa mag-asawa. Si Noam naman ay nag-ayus na rin ng kanyang tutulugan katabi ni Meir.

"Oo. Tagaroon na ako. Pero dito ako ipinanganak sa Bethlehem. Ako'y isang arlutuwa at nais mairam ang trabaho ko roon. Saka, eto nga, tagaroon ang akng asawa kaya doon na kami naminirahan."

"Bakit po kayo umuwi dito sa Bethlehem?"

"Magpaparehistro lang dahil iyon ang ibinatas ng gobyernong Romano. Gusto nilang malaman ang eksaktong bilang ng mga tao sa mga lugar na kamilang nasasakupan kaya kahit napakalayo ng Nazareth ay piniit naming makaparito."

"Tingin ko po'y parang magisilang na ang inyong asawa. Paano po iyan kapag biglang napasnak?"

"Walang oras na hindi kami pinapatrubayan ng Mahal na Ama, amang. Kaya wala akong pangamba. Batid ng Ama kung ano ang dapat maganap."

Pagkasabi noon ay ibinangon ng lalaki ang asawa saka inilabas mula sa malaking supot, na ang terante ay nakasabit sa keeg, ang ilang malapad na piraso ng tinapay. Inilabas din niya ang katas na baunan ng tubig.

"Amang, saan ako puwedeng kumuha ng tubig. Konti na lang pala ang laman nito," tanong ng lalaki na itiraas pa ang katas na lalagyan.

"Ikukaha ko na lang po kayo," ani Meir na inabot ang katas

saka patakibong tinungo ang malaking bahay ng among si Moshe.

Pagkalipas ng ilang sandali, nang bumalik si Meir, ay kumakain na ng tinapay ang magandang babae ng buntis at ang lalaking balbasin. Inilabot niya rito ang lalagyan ng tubig. Si Noam naman ay patalikod na nakabalukot sa kanyang tulugan, nakatuman sa makapal na telang ginagawa niyang kumot kapag lumarig sa madaling araw.

"Kumain ka, amang," anang lalaki na insabutan nang maripis ngunit malapad na tinapay si Meir.

"Sige po. Tapos na po kaming kumain kamina bago kami nangumpay," tangi ni Meir.

"E, 'yang kasama mo, baka gusto kaming saluhan."

"Noam, gusto mo ng tinapay?" aniyang dinungog ang nakahigang kaibigan.

"Salamat, busog ako," ang sagot na hindi tumingag sa pagkakabalukot.

"Arong pangalitan niya?" tanong ng lalaki.

"Noam po...Noam," ang sagot ni Meir. "Ako naman po si Meir. Kapwa po kami pastol ni Moshe."

"Ako naman si Jose, at ang akng asawa ay Maria ang pangalan," anang lalaki. May tansog na umuukilil sa utak ni Meir. "Napakaganda ng babae mo. Bakit kaya mamama ang naiting maging asawa?"

Nang makakain ang mag-asawa ay humiga na ang mga ito. Si Meir naman ay humiga na rin sa tabi ni Noam.

"Magpahinga na po kayo at mukhang pagod na pagod kayo, Mang Jose," ani Meir.

"Magpahinga na rin kayo, Meir."

Naisip ni Meir kung anong hiwaga ang bumalot sa kanya para hindi siya magising at masaksihan kung ano talaga ang nangyari nang gabling iyon...

BIGLANG napabalikwas ng bangon si Meir nang sumuot sa kanyang taringa ang malakas na awit na wari'y nagrumula sa kaitaan. Pagmulat niya ay sumalubong sa kanyang

mga mata ang matinding liwanag na nakatutok sa kamilang kinaroroonan. Usang tinamaan ng kanyang mga paningin ang mag-asawang panauhin nila sa kuwadra. Magkaharap ang mga ito sa magkahiligang gilid ng labangan o pakainan ng mga tupa, nakakabas sa mga mukha ang kaligayahan. Samantala ay patuloy ang pagdadig ng mga pustol at mga taong simundan ang liwanag mula sa itaas upang mukhang ang sabsaban kung saan nakatutok ang maputing liwanag. Lahat ay nakalubod sa harap ng sabsaban, karamihan ay lumuluha.

Naglatonang ang kanyang isip: "Bakit hindi siya magising agad? Bakit nang magising siya ay matay na ang sanggol na tiyulog ng magandang babae? Sino ang hawadong sa mag-asawang Jose at Maria? Anong itatag ang bumalot sa kanya para hindi siya magising at masaksihan kung ano talaga ang nangyari?"

Pumako ang mga mata ni Meir sa sanggol na binalot ng puting tela at mukha lumaang ang tanging nakikitita habang nakahimlay sa uka ng labangan na pinuno ng tiyong damo at siniparan nang makapal na lana.

Kinuosot ni Meir ang mga mata upang patunayan sa sarili na hindi ito bahagi ng isang panaginip... ng isang malalim na panaginip. Ngunit talagang totoong ang rasa kanyang harapan. Totoo rin ang naririnig niyang awit mula sa kaitaan.

Habua at musdan ang Anak ng Diyos
Isalabang nati'y awit na malawng.

Tayo ay magbangay at magpasalamat
Ngayo'y narito na, hawit na Mesias
Salubangin natin ang Hari ng labat.

May sigaw siyang naririnig sa kanyang utak: "Ho na ho ang maicang among maririnig niyang daratng na Tigapagligtas? Ang sinasabi nilang Anak ng Diyos?" Gumapang ang hindi

(Sundan sa pahina 23)

Magbigay Ng Saya Ngayong Pasko

NI FERNANDO B. SANCHEZ

ANG Pasko ay isang panahon ng pagbibigay ng regalo o aginaldo para sa mga mahal sa buhay, kaibigan, kasag-anak at katrabaho. Ano man ang regalo o aginaldong iyon, mahal man iyon o mira lang, ang mahalaga'y makakapagbigay ka ng isang bagay na magpapasiya sa tumatanggap.

May mga taong matagal pa ang panahon ng Kapaskuhan'y nag-iipon na ng pera upang may ipambili ng regalo pag dumating na ang Pasko. May mga lio ring nagbibigay ng regalo bilang kapalit ng rulatang-gawag nilang regalo mula sa reregulahan. O kaya'y ang regalo ng ibibigay ay isang pagtawag ng utang na loob sa ginawang mabuti ng kinuuukulan. Kanya-kanyang motibo o layunin, di nga ba?

Kung kaya rin lang ng bulsa, maiman ang magbigay ng regalo *in cash or in kind*, lalo na sa mga inaanak ng hinayag o kumit. Sa totoo lang, kahit matatanda na ang mga ito'y umaasa pa rin sila ng regalo mula sa kanilang mga ninong at ninang! O, e, kung babaliktarin kaya natin ang sitwasyon, ang mga inaanak naman ang magbibigay ng aginaldo sa mga ninong at ninang? Kung magbibigayan ang isa't isa, di ba mas masaya, mas makulay, mas maganda at mas makabulahan ang Kapaskuhan? Ito ang diwa at puso ng Pasko, di ba?

Di naman pare-pareho ang laman ng bulsa, marahil sasabihin ng iba. Kaya kung talagang kinakapos ng badyet, puwede ring magbigay nang simple, muraing regalo, di ba? O di naman kaya, magbigay ng regaloing di pera ang kinakunsidera. Puwede ba

iyon? Puwede, puwede, puwede! Pano?

Sa isang panayian na isinagawa ni David Garraway sa isang TV Talk Show sa Amerika may ilan tuon na ang nakararanan, tumawag siya ng isang bata mula sa mga nanonood at itinanonng: "Ano kaya kung marami kang pera, nabibili mo'ng lahat ang gusto mo ngayon ayaw mong gamastos, anong gagawin at ibibigay mo sa iyong kapuwa bata pag araw ng Pasko o panahon ng Kapaskuhan?"

Saglit na nag-isip ang bata. Saglit na iginula ang paninigan sa mga nanonood. Pansaya-maya'y hinawan ang tila nagbabatang lalamunan at sinabing, "Ang gusto kong ibigay na regalo sa aking kapuwa sa araw ng Pasko'y ang ligaya o kasalihan na di nabibili ng pera..."

Umalinagwagaw mula sa mga nanonood at nakikinig sa loob ng bulwagang iyon: "Ano iyon at pano?" Na kagay at namang sinagot ng bata. "Ipalita at ipadama ko sa kanila ang aking pagmamahal sa pamamagitan ng taos-puso kong paglilingkod sa kanilang pangangailangan..."

"Pano? At ano ang gagawin mo?" Sumagot uli ang bata at nagpalakpakan at nagsigawan ang mga nanonood. Sa warl, ang sagot ng bata'y tumutugma sa sinabing tuon ng Dakilang Maestro nang Siya'y rusa Persia na nangangaral sa isang templo. Siya'y 23 taong gulang pa lamang noon, nalapitan Siya ng mga kabataang umiidolo sa Kanya at itinanonng: "Ano sa tingin mo, Babu," anila, "ang sekreto ng kaligayahan at tigumpay ng isang tao?"

"Isa lamang ang sekreto ng pagkakaroon ng kasalihan at tigumpay ng isang tao," kagay na lugon ng Panginoong Jesus. "At ito'y ang paglimot niya sa kanyang sarili at pansariling kapakanan at ilalag ang buong buhay niya sa paglilingkod sa ibang tao nang walang bayad o kabayaran. Kumbaga, ito ang tunay na loob o batin ng buhay di lamang sa ibabaw ng lupa kundi sa langit na tinitirhan ng Diyos."

Ito ang ginawa ng Panginoon, di ba? Nasaog Siya sa lupa, mula sa langit na tinitirhan nila ng Diyos-Ama at ng Diyos-Espiritu Santo, upang magligtas sa sangkatulutan mula sa pagkakaala at kasamaan at magbigay ng turya na kaligayahan para sa lahat, lalo na iyong nananampalataya sa Kanya!

Tayong lahat na naniniwala at nananalig sa Diyos ay maaaring magbigay ng regaloing kasalihan para sa ating kapuwa sa ano mang kapakanan nang nauayon sa ating kagustuhan't sariling pamamaraan. Sa mga lingkod-sinulahan, puwede silang magbigay ng kasalihan sa Kapaskuhan sa pagbibigay nila ng mga makahulugan at napananabang bolita, pamamahayag at sermon na naglalayong maghatid nang matatag, masaya at mapayapang pamumuhay ng mga kapatiran. Ang mga makata at mamunlad ay puwederig magasulat, maghandang ng mga tola't maikling kuwento para sa lahat, lalo na ang ating mga kabataan, ng tangkil sa Pasko at ng mga pagpapahalagang nakapaloob dito. Sa mga nagkakarolong, maghandang ng mga awiting Pamasko na walang bayad o di nanghilingi ng bayad. O sa mga nagtutunda sa mga palengke, grocery stores at mga mall/shopping centers, makapagbibigay sila ng kasalihan sa mga tao ngayong Pasko kung tama ang ibibinging presyo at timbang ng mga paninda. Ang pananamantala at parolokko sa kapuwa ay talibas sa turo ng Panginoong Jesus na ipinagdiriwang natin ang Kanyang kapanganakan sa buwan ng Disyembre, taos-taon.

Sa tingin ng may-akda ng artikulong ito, ang buwat-isa sa atin ay may pagkakaatong maghandang ng isang regaloing nauayon sa ating pagkatala at kaligayan sa buhay ngayong Pasko. Ano man iyon kung nagmumula ito sa kaibuturan ng ating puso at pinuno ng pagmamahal, kalulugan ito ng siko nang tatanggap, at kaliguligan na rin ng Panginoong Jesus na rakahatngay sa atin mula sa Kanyang kirarororan-an sa lahat ng oras!

Maligaya, magaina at mapayapang Pasko sa inyong lahat!

Higit Na Matibay

(Mula sa pahina 12)

Dula pa si Aling Maring pero sa kapipilit ni Jonna, pumayag. Nang matapos ang guptan, lalong lumakas si Jonna sa tiyabin ni Jonna.

"Naks naman, titi," sabi ni Jonna, "tumata ka ng ter-jours!" Napangiti si Aling Maring. "Pag natina natin ito ng *light boxer*, mas magmamukha kayong bata," sabi ni Jonna.

Nagkarot-rot si Jonna. "Wag na! Baka maligawan pa!" Matagal na nilang bituan iyon ni Aling Maring. Kung pamano na ayaw pa nito na siya'y magpaligaw, ayaw rin naman niya na ito ay maligawan. Natatakot siya na baka maisipan pa ni Aling Maring na mag-asawa ay may makahati pa siya sa atersiyon ng tiyabin.

"Cirabe ka," sabi ni Jonna. "Bakit naman ayaw mong maligawan e bata pa naman si Tita Maring?"

"Oo nga naman!" Nanulid ang nguso ni Jonna. Ipirahalatang naitis, nag-trait-out.

Nagkorus ang halakhak rina Aling Maring at Jonna.

KUNG ano ang pagbibigay ni Aling Maring kay Jonna, siya namang luwag ni Mang Edong kay Jonna; nanghihikayat pa nga. "Wala ka ba man lang nungiligan?" mimsan ay naitanonng sa kanya ni Mang Edong. "Yung mga kaetad mo'y nagbibigay na ng *girlfriend*."

"Gusto ko munaing makatapos ng pag-aral," Tay... "O, hindi naman mawawala 'yung pag-aral mo. Mablis ang panahon ngayon, kapag nauwala ka ng karanasan, marami kang pagsisihan. Marhigaw ka na."

Na ginugupitan niya si Mang Edong, ayaw niyang isipin na may kanyang-ayon pagbubuyong nito sa kanyang trabaho sa parlor.

At naisip niya si Sonny, na solong anak rina Mang Jamir at Aling Lydia, wala pang kinse anyos ay nakipag-*girlfriend* na. Satis na rin ito ngayon at ang kasalukuyang *girlfriend* ay pangatlo na.

Hindi naman masasabing magandang lalaki si Sonny. Sa tindig, higit na mataas siya rito. Sa kulay: maputi siya, kayumanggi si Sonny. Sa pangangatawan lang medyo lamang si Sonny. Sikok ang katawan nito, mahulit. Nagwe-*selfie* kasi at nagha-*hustle*.

May pagkapilyo rin. Kapag pumupunta sa parlor, ugali nang lardin si Zeny; gugulatin nito sa biglang paghawak sa bawagang. Marami, basta na lang nanakawan ang *friend* ng halik sa pungi. "Sonny Boy! Isambungan kita sa *nammy* mo!" panakot ni Zeny.

Tatasa lang ito at lababas na ng parlor. Pag sila na lang ni Zeny ang nasa loob, sasabihin nito, "Buti ka pa, mabait ka. *hahaha*."

At pag nasa mood siyang mamilyo, sasabihin niya, "Baka *tye* ka." At laladako niya ang kanyang tingin sa mayaman at mayabang nitong dibdib.

Mabuhali ni Zeny ang tingin niya at biglang maghahakikipikip. "Ipa ka pa!"

Hahabulin siya nito ng kurot. Magpapahuli naman siya at magpapakurot. Natatutawa siyang ginagalit si Zeny. Naniimula kasi ang mukla, at kung sinusuwerte, sumasarggi ang dibdib nito sa kanyang brasong kung nangigigigil.

Hindi maiwasan na hindi rin siya tanungin ni Zeny. "Wala ka pa bang nagiging *girlfriend*?"

"Wala pa."

Mapapansin niyang tila namamangang ang mata nito, saka magbubuntanghinina.

"Bakit? Siyang... *Yummy*... *nammy* ka pa naman?"

(ITUTULUY)